

Nyilvános konzultáció az MNB 2025. évi emlékérme-kibocsátási programjának tematikájáról

A Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) 1968 óta rendszeresen bocsát ki forint emlékerméket az ország jelentős történelmi-, tudományos-, kulturális eseményei, évfordulói és nemzetközi események kapcsán. Az MNB az emlékermék kibocsátásával szeretné felhívni a figyelmet közös értékeinkre, és hozzájárulni a méltó megemlékezéshez. Az MNB célja, hogy az emlékermék amellet, hogy törvényes fizetőeszközként értéket képviselnek, mindannyiunk számára szimbolikus értéket is hordozzanak, példaképeket állítsanak. Ezért az MNB a 2025. évi emlékérme-kibocsátási programhoz kapcsolódóan nyilvános konzultációt hirdet, amelynek keretében hozzászólhatnak a konzultációra bocsátott forint emlékermék tematikáihoz.

Az MNB a 2025-ben kibocsátandó forint emlékermék tematikájára vonatkozó végső döntését a nyilvános konzultáció tapasztalatait is figyelembe véve hozza meg, majd ezt követően kerül sor az emlékermék anyagának véglegesítésére, névértékének és technikai paramétereinek meghatározására.

A nyilvános konzultáció időpontja:

2024. március 1. – 2024. március 17.

Az eddigi gyakorlatnak megfelelően az MNB több szakmai szervezet véleményét is kikérte az emlékérme-kibocsátási program tematikájának összeállításához. A beérkezett javaslatok, valamint a már megkezdett gyűjtői sorozatok figyelembevételével kialakított 2025. évi programtervben kiemelt szerepet kapnak az esélyegyenlőséget, a környezettudatos gondolkodást, az oktatást, a gyermeknevelést előtérbe helyező tematikák. A jegybank az emlékermék ismeretterjesztő szerepének kiaknázásával az évfordulók mellett nemzeti értékeinkre is fel kívánja hívni a figyelmet.

A jegybank 2025. évre vonatkozó emlékérme-kibocsátási programjának tervezete az alábbiakban található.

ARANY EMLÉKÉRME TEMATIKA

I. Szent László – „Országépítő királyok Árpád dinasztiájából” sorozat (3. elem):

Az MNB a 2021-ben indult Árpád-házi uralkodókat bemutató sorozat folytatását tervezi 2025-ben is. A két-évente új elemekkel bővülő sorozat harmadik elemeként I. Szent László magyar király előtt állítana emléket a jegybank. A lovagkirály törvényeivel a feudális rend megerősítését, a magántulajdon és az egyház szervezet védelmét szolgálta. Nevéhez fűződik a magántulajdon védelmének megszilárdítása, Horvátország 1091-es Magyar Királysághoz történő csatolása, ami az ország történetében az első hódítást jelentette, valamint az ő uralkodása alatt történt az első magyar szentek avatása. 1192-ben Lászlót is szentté avatták.

A sorozat tematikai jelentőségére tekintettel azonos értékűvel alacsony példányszámban megjelenő arany, az ismeretterjesztés érvényesülése érdekében magas példányszámú ezüst és színesfém emlékermék kibocsátását tervezi az MNB, a 2021. évi I. Szent István és a 2023. évi Szent András emlékerméket követve.

EZÜST EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

Jókai Mór (1825. február 18. – 1904. május 5.) költő, regényíró, politikus születésének 200. évfordulója

Az 1825. február 18-án Komáromban született Jókai Mór a magyar irodalom egyik legkiválóbb alakja. Rendkívül termékeny szerző, aki számos irodalmi műfajban alkotott (vers, regény, novella, színmű, újságcikk). Politikai és társadalmi tevékenysége is jelentős. Petőfivel még iskolai éve alatt ismerkedett meg. A márciusi ifjak egyikeként a forradalmi események egyik központi alakja volt, az 1848-49. évi szabadságharcban is

részt vett. Évtizedeken keresztül országgyűlési képviselőként, később a Főrendiház tagjaként politizált. 1860-tól a Kisfaludy Társaság, 1892-től a Magyar Tudományos Akadémia igazgatóságának a tagja volt. Számos díjjal ismerték el munkásságát.

A „nagy magyar mesemondó” tiszteletére, születésének bicentenáriuma alkalmából az MNB ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

Apáczai Csere János (1625. június 10. – 1659. december 31.) pedagógus, filozófus, kálvinista teológus születésének 400. évfordulója

1625. június 10-én szegény szabados szülők gyermekeként az erdélyi Apácán született. Püspöki ösztöndíjjal tanult, majd felsőfokú tanulmányait a teológia doktoraként zárta Hollandiában. 1651-től a gyulafehérvári kollégium haladó szellemű osztálytanára, 1656-tól a kolozsvári református iskola igazgatója volt. Egy korszerű erdélyi egyetem alapítására tervezetet nyújtott be az erdélyi fejedelem részére, ami az Oszmán Birodalommal kialakult konfliktus árnyékában már nem valósult meg. A magyar nevelésügy és az anyanyelvi tudományos ismeretterjesztés előfutára volt. Életművének meghatározó eszmei forrását a puritánus etika és haladásszemlélet, a karteziánus módszer, valamint az enciklopédikus tudás iránti igény jelentette. Az első magyar enciklopédista, a karteziánus ismeretelmélet korai magyar követőinek egyike volt.

Apáczai Csere János születésének 400. évfordulója alkalmából az MNB ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

Brunszvik Teréz (1775. július 27. – 1861. szeptember 23.) születésének 250. évfordulója

Brunszvik Teréz magyar grófnő 1775. július 17-én született Pozsonyban. Példaképe édesapja, Brunszvik Antal volt, aki sokoldalúan tehetséges lányára széleskörű műveltség iránti igényt és pedagógiai elkötelezettséget hagyományozott. Brunszvik Terézt, az első hazai óvodák alapítóját a reformkor nagyjai között tartjuk számon. Elsőként fogalmazta meg, hogy a nevelést tanulni kell, még a családi nevelést is. A magyar óvodalapító közel száz intézetet hozott létre, tevékeny szerepe volt a lányok művelt, tudatos szülővé válását is segítő nevelői program kidolgozásában. Közéleti szerepvállalása és fáradhatatlan munkája révén a legnagyobb hatású pedagógusok közé tartozik.

Brunszvik Teréz születésének 250. évfordulója alkalmából, valamint a magyar nevelésügy területén elért eredményei előtt tisztelegve az MNB ezüst és színesfém emlékérme kibocsátását tervezi.

Magyar Tudományos Akadémia – alapításának bicentenáriuma

A tudomány és az irodalom magyar nyelvű művelőit összefogó szervezet létrehozására már a 18. század végétől több terv született, azonban 1825 hozta meg a fordulatot. Gróf Széchenyi István, a magyar reformkor egyik vezéralakja 1825. november 3-án a pozsonyi országgyűlésen felajánlotta birtokainak egyévi jövedelmét, 60 ezer forintot, a Magyar Tudós Társaság létrehozására. Tettét más főnemesek is követték. Az alapítást az országgyűlés törvénybe iktatta, az 1827. évi XI. törvénycikkkel, amely „A hazai nyelv művelésére föllállítandó tudós társaságról vagy magyar akadémiáról” címet viseli. A mai Magyar Tudományos Akadémia elődje 1830-ban kezdhette meg tényleges működését, miután az uralkodó elfogadta az alapszabályokat és ugyanazon év november 17-én a Tudós Társaság igazgatósága megtarthatta első ülését Pozsonyban. Elnökké Teleki Józsefet, alelnökké Széchenyi Istvánt választották, és kinevezték a Társaság első 23 rendes tagját. Az intézmény hamarosan a szellemi élet fő szervezőjévé is vált, hat osztálya számos tudományágban írt ki pályázatokat, adott ki könyveket. 1840-ben a Magyar Tudós Társaság nevet Magyar Tudományos Akadémiára változtatták.

Az MTA alapításának 200. évfordulója tiszteletére a jegybank ezüst és színesfém emlékérme kibocsátására készül.

200 éve indult a vakok magyarországi oktatása

A pozsonyi országgyűlés döntése nyomán 1825-ben elsők között kezdődött el hazánkban a látássérültek speciális oktatása intézményesült formában. Ugyanabban az évben, amikor a vakok és gyengénlátók számára Louis Braille kidolgozta a róla elnevezett pontírásos rendszert.

A Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Készségfejlesztő Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Kollégiuma és Gyermekeotthona jelenleg többcélú, komplex intézményként különnevelés keretében óvodától a szakiskoláig neveli tanulóit, értelmű és halmozottan sérült tagozatokon; valamint közel 30 éve foglalkozik integrált tanulókkal. Az intézmény saját kollégiummal rendelkezik a vidéki gyermekek számára, továbbá gyermekeotthont működtet állami gondoskodásban élő fiatalok részére. Emellett a gyógypedagógus-képzés gyakorló intézménye, integrációt ellátó és támogató központ, a „vakügy” szimbóluma, társadalmi jelkép.

A Magyar Nemzeti Bank a bicentenárium alkalmából ezüst és színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi.

Aggteleki Nemzeti Park – „Nemzeti Parkok” sorozat (7. elem)

Az Aggteleki Nemzeti Parkot 1985-ben, hazánk 4. nemzeti parkjaként alapították. Ez volt az ország első nemzeti parkja, melyet elsősorban a földtani természeti értékek, a felszíni karsztjelenségek és a cseppkőbarlangok megóvása érdekében hoztak létre. A Nemzeti Park területe megközelítőleg 20.000 hektár. A terület nagy része összefüggő mészkőhegység, melynek tulajdonságai meghatározzák a táj arculatát. A parkon belül található a híres Aggteleki-karszt, melyet a Szlovák-karszt barlangjaival együtt az UNESCO 1995-ben a világörökség részévé nyilvánított. A nemzeti park bővelkedik a felszínen található értékekben is: növény- és állatvilága egyaránt számos ritkaságot rejteget, melyből 413 védett és fokozottan védett állatfaj.

A Magyar Nemzeti Bank a 2010-ben indult hazai nemzeti parkok sorozat folytatásaként ezüst és színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi az Aggteleki Nemzeti Park tematikával.

Füzéri Vár – Magyar várak sorozat (9. elem)

A füzéri Várhegy Magyarország 7 természeti csodájának egyike, amely a Zempléni-hegység legkeletibb részén található. Az 552 m magas, szinte megközelíthetetlen, meredek vulkáni kúpon emelkedik a Füzéri Vár, az első magyarországi magánbirtokú kővárak egyike. Bár első írásos említése 1264-ből származik, valószínűleg már a tatárjárás előtt állt. A mohácsi vészt követően a Szent Korona őrzési helyeként szolgált. A Wesseleányi-összeesküvés után a várat elkobozták, majd a császári katonaság felégette.

1977-től régészeti feltárások, 1992-től renoválási munkák indultak itt. A 2014–16 közötti újjáépítésnek köszönhetően ma Magyarország egyik legjobb állapotú középkori vára. A vár felújítása a Nemzeti Várprogram keretében folytatódik.

Az MNB a 2004-ben indult Magyar várak sorozat 9. elemeként tervezi emlékérmé kibocsátását ezüst és színesfém változatban.

SZÍNESFÉM EMLÉKÉRME TEMATIKÁK

Budai Várnegyed – „Nemzeti emlékhelyek” sorozat (12. elem):

Az ország fővárosának legrégebb és műemlékekben leggazdagabb része, világörökségi helyszín. 1247-től – az idegen megszállások idejétől eltekintve – a mindenkori magyar állam igazgatási és politikai központja. A 20. század közepéig az uralkodók, illetve az államfő palotája, a miniszterelnökség és néhány minisztérium épülete, valamint számos ország külképviselete is itt volt. Napjainkban a magyar állam kulturális és reprezentációs központjának tekinthető, itt található többek között a Köztársasági Elnöki Hivatal, a

Miniszterelnökség, a Mátyás-templom, a Budavári Palotában működő Országos Széchényi Könyvtár és a Magyar Nemzeti Galéria is.

2025-ben 3 jelentős építészeti évforduló kínál alkalmat a nemzeti emlékhelyeket bemutató, 2014 óta évente egy-egy elemmel bővülő színesfém emlékérmé-sorozat Budai Várnegyeddal történő folytatására: jövőre lesz 600 éve, hogy Zsigmond király özvegye, Cillei Borbála újjáépíttette a budai várat, 150 éve kezdődött a Várkert Bazár építése, és 120 éve indult a királyi palota mai arculatának kialakítása, Ybl Miklós és Hauszmann Alajos tervei alapján.

Telkes Mária – „Magyar mérnökök, feltalálók” sorozat (14. elem):

Telkes Mária 1900. december 12-én született Budapesten. Felsőfokú tanulmányait a Budapesti Tudományegyetem kémia-fizika szakon végezte, ahol 1924-ben szerzett doktori fokozatot. Tanulmányai befejeztével az Egyesült Államokban kezdett el dolgozni, ahol a Massachusetts Institute of Technology tanáraként a napenergia hasznosításának lehetőségeivel foglalkozott. Ekkor alkotta meg az első, kizárólag napenergia hasznosításával fűtött kísérleti lakóházat. Nevéhez számos más szabadalom és felfedezés is fűződik, ebből legtöbb a napenergia hasznosításához kapcsolódik, de az ő felfedezése a hideg tárolása is, ami robbanásszerű fejlődést generált a légkondicionáló-iparban. Munkásságát tizenkét nemzetközi kitüntetéssel ismerték el.

Telkes Mária születésének 125. évfordulója alkalmából színesfém emlékérmé kibocsátását tervezi a jegybank a 2002-ben indult, a magyar mérnököket és feltalálókat bemutató gyűjtői sorozat folytatásaként.

Vöröskereszt egykori székháza – „Nemzeti Hauszmann Program” sorozat (4. elem):

A Dísz tér délkeleti sarkán álló egykori Vöröskereszt-székház egészen a második világháború végéig szerves része volt a Várnegyed látképének.

A zárt udvar köré szervezett épületszárnyakból álló bérpalota a Hauszmann tervezőiroda kivitelezésében 1902-re készült el. A historizmus formavilágát idéző épület eredetileg a Vöröskereszt Egylet székháza volt, 1906-tól a Magyar Királyi Horvát-Szlavón-Dalmát Minisztériumnak, majd 1920-tól a második világháborúig a Magyar Királyi Külügyminisztériumnak adott otthont. 1923-ban Hoepfner Guidó tervei alapján átalakították és bővítették.

Budapest második világháborús ostromakor az épületet komoly sérülés érte, tetőzete szinte teljesen elpusztult. Helyreállítása helyett a jóvátételként az Amerikai Egyesült Államok tulajdonába került romos épületet fokozatosan lebontották. A Nemzeti Hauszmann Program keretében újjáépülő épület külső jegyeiben korhűen követi a sarokkupolákban végződő eklektikus, közel 1400 m²-es eredetit. Az intézményi és irodai funkciókat befogadó ingatlan belső kialakítása is megjeleníti majd az eredeti épület építészeti jegyeit, belsőépítészeti, épületgépészeti és üzemeltetési szempontból ugyanakkor modern megoldásokat alkalmaz.

A Vöröskereszt újjáépített székházát megjelenítő színesfém emlékérmé a tervek szerint 2025-ben jelenik meg a Nemzeti Hauszmann Program eredményeit bemutató emlékérmé-sorozat negyedik elemeként.

A szorgalmas és a rest leány – „Magyar népmesék rajzfilmsorozat” (4. elem):

1977-ben kezdődött a Magyar népmesék rajzfilmsorozat készítése a Pannónia Filmstúdió kecskeméti műtermében, amely összesen 100 epizódjával, 12,5 órányi anyagával a népmesék világába olyan hitelesen vezet be a nézőt, hogy 2020. október 15-én a hungarikumok gyűjteményébe, azon belül a kulturális örökségeink közé került, a következő indoklással: „A magyar népmesékben rejlő különleges képi, zenei világ és narratíva teszi egyedi értéké a rajzfilmsorozatot. A népmesék kedvessége, humora, ravaszsága, pajkossága hűen ábrázolja nemzetünk lelkét, érzéseit, valódi karakterét. Mindezek mellett, a határainkon innen és túl

is széles elismertségnek örvendő Magyar népmesék rajzfilmsorozat epizódjaiban olyan örök igazságok, alapértékek fogalmazódnak meg, amelyek méltóvá teszik arra, hogy része legyen a Hungarikumok Gyűjteményének.” A szorgalmas és rest leány népmese mesei archetípusokat és a köztük lévő konfliktusokat jelenít meg, megmutatva azt az alapigazságot, hogy „a jó elnyeri méltó jutalmát”.

A Magyar népmesék rajzfilmsorozatát bemutató érmesorozat negyedik elemeként tervezi kibocsátani a Magyar Nemzeti Bank „A szorgalmas és a rest leány” megnevezésű emlékérmét, „Az égig érő fa”, a „Király kis Miklós” és „A só” emlékérmeiket követve.

Kuvasz – „Magyar pásztor- és vadászkutya fajták” sorozat (6. elem):

A Kuvasz eredetileg Ázsiából származik és onnan került Magyarországra. A fajta nevének jelentése “védelmező” vagy “őrző”. Ezek az éber négylábúak már a középkorban szerepet kaptak a vadászatokon, később egyre inkább az otthonok, udvarok és nyájak védelmezőjévé váltak. A 15. századi írásos emlékek szerint Mátyás király uralkodásának idején a kuvasz kutya nagyon kedvelt állat volt a nemesek körében, akik medve- és farkasvadászathoz használták. A fajta tudatos tenyésztése csak a 20. században kezdődött el. A kuvasz megjelenése tetszetős, nemességet, erőt, bátorságot sugároz. Testalkata arányos, izmos teste küzdőképességről tanúskodik. Mozgása elegáns, térölelő. Feje rendkívül nemes, számos fajtabélyeget hordoz, mely jellemzőkkel biztosan megkülönböztethető a rokon fajtáktól.

Az ugyancsak a Hungarikumok Gyűjteményében szereplő magyar pásztor- és vadászkutya fajtákat bemutató emlékérme-sorozat folytatásaként színesfém emlékérme kibocsátását tervezi a jegybank. A 2019-ben indult sorozat keretében eddig a magyar vizsla, a komondor, a magyar agár, a mudi és az erdélyi kopó jelent meg.

Amennyiben a 2025. évi emlékérme-kibocsátási program tervezett tematikájával kapcsolatban észrevételt, javaslatot kíván tenni, azt legkésőbb **2024. március 17-ig** teheti meg, a következő módokon:

Levélben:

Magyar Nemzeti Bank
Társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatóság
1850 Budapest

Elektronikus levélben:

emlekermekonzultacio@mnb.hu

Az MNB a végleges emlékérme-kibocsátási program kialakításakor mérlegeli a beérkezett észrevételeket, javaslatokat, de azokra egyedileg nem reflektál.